

Acta

van de Generale Synode Zwolle-Zuid

2008-2009

van de Gereformeerde Kerken in Nederland

Hoofdstuk 12

Relatie tot de overheid

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap generaal-synodale publicaties via: publicaties@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

Deputaten voor de relatie kerk en overheid

Artikel 131

11-04-2008

Rapport deputaten voor de relatie kerk en overheid

Vorstel: deputaten voor de relatie kerk en overheid

Materiaal:

1. rapport deputaten voor de relatie kerk en overheid;
2. aanvullend rapport deputaten voor de relatie kerk en overheid.

Besluit 1:

het door de deputaten voor de relatie kerk en overheid gevoerde beleid goed te keuren.

Grond:

de deputaten hebben hun taken correct uitgevoerd in overeenstemming met de opdrachten van de Generale Synode Amersfoort-Centrum 2005.

Besluit 2:

- opnieuw deputaten te benoemen met de opdracht:
- a. hetzij op verzoek van de overheid, hetzij op verzoek vanuit de kerken, hetzij op eigen initiatief zich tot de overheid te richten over publieke zaken die overal in ons land de dienst van de kerk (art. 27 KO), of het leven als christen raken. Indien niet op het bijeenkomen van de generale synode kan worden gewacht, dienen deputaten de kerken van zulke reacties in kennis te stellen;
 - b. op uitnodiging van de overheid de kerken te vertegenwoordigen bij officiële plechtigheden en in bijzondere gevallen, ook zonder uitdrukkelijke uitnodiging van de overheid, de kerken te vertegenwoordigen in samenkomsten met een nationaal karakter, voor zover de aanwezigheid bij deze gelegenheden verenigbaar is met de kerkelijke verantwoordelijkheid en de christelijke levensstijl en schriftelijk te verantwoorden aan de uitnodigende instantie waarom in voorkomend geval niet op een uitnodiging kan worden ingegaan;
 - c. namens de kerken gelukwensen of betuigingen van deelneming bij vreugde of rouw het Koninklijk Huis betreffende over te brengen en de vertegenwoordiging van de kerken op koninklijke recepties voor te bereiden en uit te voeren, behalve wanneer de generale synode bijeen is;
 - d. de kerken te informeren over stukken die van de overheid bij hen inkomen en bestemd zijn voor de kerken of anderszins van belang zijn voor de kerken en over maatregelen of voornemens van de overheid en uitspraken van de rechterlijke macht die de dienst van de kerk en/of het leven als christen raken;
 - e. de Gereformeerde Kerken in Nederland te vertegenwoordigen in het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO) alsmede in de commissies CIO-K (kerkelijke gebouwen), CIO-J (Justitie) en CIO-O (onderwijs);
 - f. hun werkzaamheden, met inbegrip van het lidmaatschap van het CIO, te verrichten binnen het vastgestelde budget, dat separaat zal worden toegezonden;
 - g. van hun arbeid rapport uit te brengen aan de eerstvolgende generale synode en hun rapport uiterlijk drie maanden voor het begin van de volgende generale synode aan de kerken toe te zenden.

Grond:

de relatie kerk en overheid dient in deze vorm bestendig te blijven.

Besluit 3:

de preses van de generale synode te benoemen tot titulair voorzitter van het deputaatschap voor de relatie kerk en overheid, en hem de bevoegdheid te geven, in overleg met de andere deputaten, deel te nemen aan het publieke debat zoals dat het CIO voor ogen staat en eventueel ook tot publieke standpuntbepaling namens onze kerken te komen.

Grond:

voor het opereren in het maatschappelijke debat is het belangrijk dat onze kerken een 'gezicht' hebben, die namens de kerken zaken aan de orde kan stellen of op de agenda plaatsen. In de afgelopen drie jaar is de wenselijkheid en ruimte voor een dergelijke functionaris gebleken.

Besluit 4:

- a. de kerken op te roepen zich te bezinnen op relevante maatschappelijke en culturele ontwikkelingen en/of actueel beleid van de Nederlandse overheid met het oogmerk om kerken en kerkleden aan te moedigen tot het op een christelijke manier betrokken zijn bij de maatschappij, en de deputaten voor de relatie kerk en overheid te machtigen de kerken daartoe te ondersteunen door, desgewenst samen met andere deputaatschappen, congressen, symposia en hoorzittingen te organiseren;
- b. deputaten opdracht te geven de kerken en kerkleden te stimuleren in het op christelijke wijze betrokken zijn in de maatschappij, in het contact met plaatselijke en regionale overheden door eenmaal per drie jaar regionale bezinningsavonden te organiseren waar gevoelens en gedachten over cultureel en maatschappelijke ontwikkelingen en tendensen in de samenleving kunnen worden besproken.

Grond:

het is nodig de bezinning in onze kerken op het maatschappelijk functioneren van de kerk te versterken en te komen tot een praktische uitwerking daarvan, bijvoorbeeld het contact onderhouden met de eigen lokale en/of provinciale overheid.

Besluit 5:

deputaten opdracht te geven het nodige te doen om de betrokkenheid van kerken bij het justitiepastoraat te vergroten en daarbij zo mogelijk te komen tot benoeming van één of meer justitiepredikanten uit onze kerken.

Grond:

het werk in het justitiepastoraat door kerkleden en door predikanten behoort tot de opdracht van Matteüs 25 dat christenen omzien naar hen die in de gevangenis zijn. Nu het deputaatschap relatie kerk en overheid onze kerken vertegenwoordigt in het CIO-J past deze opdracht bij het werk van dit deputaatschap.

Besluit 6:

deputaten opdracht te geven tot het vormen van een commissie die onder verantwoordelijkheid van deputaten steun en advies kan geven aan de te benoemen justitiepredikant in die gevallen waarin de predikant, de kerken en/of de Dienst Geestelijke Verzorging in penitentiaire inrichtingen dit gewenst of nodig achten.

Gronden:

- a. een dergelijke structuur is gewenst omdat daarmee aan de te benoemen justitiepredikant een kerkelijk kader wordt geboden waarbinnen hij kan functioneren;

- b. een dergelijke structuur is ook opgezet voor de begeleiding en ondersteuning van krijgsmacht-predikanten.

Bespreking

Bij de bespreking zijn aanwezig de deputaten ds. P. Niemeijer, mw. mr. M. Koole en ds. H.E. Nieuwenhuis. De preses heet hen welkom en wijst op de vele mogelijkheden die we als christenen hebben in Nederland, denk aan de politiek, het onderwijs en zoveel andere organisaties. Maar de kerken hebben hun eigen verantwoordelijkheid, die onder andere tot uitdrukking komt in het werk van deputaten kerk en overheid. Het is daarom jammer dat zo weinig kerken de informatiebijeenkomsten hebben bezocht die door deputaten zijn belegd. Hij spreekt zijn waardering erover uit dat deputaten zich daardoor niet hebben laten ontmoedigen, maar doorgaan op de ingeslagen weg, de route dat kerken zichtbaar en relevant dienen te zijn in de samenleving.

De titulair voorzitter, ds. Niemeijer, licht kort de voorgestelde besluiten toe. We komen uit de Kuypertiaanse traditie, die het werk in de samenleving overliet aan de organisaties. Er voltrekt zich wel een omslag in het denken. De idee dat de kerken zelf zichtbaar en relevant dienen te zijn in de maatschappij wint langzaam maar zeker wel terrein. Maar doorgaande bezinning en stimulering van de kerken blijft nodig.

Titulair voorzitter

Er leven bij de vergadering wat vragen over de functie van titulair voorzitter. Is dat niet wat te zwaar aangezet wanneer je spreekt over bevoegdheden en zo? Is het niet enkel de bedoeling dat er een aanspreekpunt is? Moet je echt een ex-preses daarvoor hebben? Deputaten geven aan dat het van wezenlijk belang is dat juist de ex-preses deze functie invult. Amersfoort-Centrum heeft met overtuiging deze weg gekozen. Deputaten zien vanuit de opgedane praktijk geen enkele reden hierin wijziging te brengen. Enkel een aanspreekpunt achten deputaten te passief. Hij moet kunnen spreken daar waar de kerk móet spreken. Daar hoort een bevoegdheid bij, anders hangt het in de lucht. Bovendien is dat spreken duidelijk begrensd: niet politiek, het gaat om de algemene lijn, er dient een breed draagvlak voor te bestaan of er is reeds een officiële kerkelijke uitspraak over. De titulair voorzitter zal zich nooit over individuele zaken uitlaten. En, wanneer dat mogelijk is, zal dat kerkelijk geluid versterkt kunnen worden door een samenwerken met andere kerkgenootschappen.

Justitie en geestelijke zorg in gezondheidscentra

Er heerst in de vergadering teleurstelling over het feit dat er nog geen geschikte predikant gevonden is vanuit de GK om in overeenstemming met Mat. 25 om te zien naar hen die in de gevangenis zijn. Kunnen deputaten hier niet wat sterker op inzetten? Hoeveel posten zouden de GK kunnen bezetten?

Deputaten antwoorden dat de sollicitatieprocedure nog maar net afgerond is. Helaas bevonden zich onder de sollicitanten geen kandidaten die aan de voorwaarden die gesteld werden voldeden. Vooral de 'ambtenaarlijke' competenties bleken een struikelblok. Bij ambtenaarlijk dient dan worden gedacht aan zaken als stressbestendigheid, het kunnen werken in een grote organisatie, conflictbeheersing etc. Het woord is gekozen ter onderscheiding van 'ambtelijke' competenties. Dat zou verwarring geven met het ambt dat een predikant bekleedt.

Hoeveel posten de GK kunnen 'verkrijgen' is in wezen onbepaald. Het was bijzonder dat we een advertentie in eigen kring konden plaatsen. Dat had onder andere te maken met het feit dat justitie een voorkeur heeft voor een predikant met ambtelijke bevoegdheden, liever dan een algemeen geestelijk verzorger. Een aantal noemen achten deputaten niet reëel. Het zou mooi zijn als we er één hadden, maar meer is niet uitgesloten. Predikanten uit de GK kunnen ook solliciteren op de algemene advertenties die door justitie worden geplaatst.

Wat betreft de geestelijke zorg in gezondheidscentra ligt de zaak ingewikkelder. Daar is geen sprake van een gesprekspartner, zoals bij justitie en het leger. Predikanten zijn gebonden aan de regels van de diverse huizen. Er liggen dus voor deputaten kerk en overheid vrijwel geen mogelijkheden om hier structureel aan te werken.

Amendementen

Ds. Oosterhuis dient een amendement in waarin hij de bevoegdheid tot spreken namens de kerken niet enkel bij de preses wil leggen, maar bij alle deputaten relatie kerk en overheid. Deputaten ont-raden dat. De preses is herkenbaar. Deze weg ligt in lijn met wat andere kerken doen. Het is een

goede manier om een netwerk op te bouwen en een erkende vertegenwoordiging namens de kerken gestalte te geven. Het amendement wordt met vijf stemmen voor verworpen.

Ds. Hoksbergen zag graag een actievere rol van deputaten bij de zoektocht naar justitiepredikanten. Hij is bang voor een zekere vrijblijvendheid en stelt voor om in besluit 5 te tekst te wijzigen in 'al het nodige' en deputaten op te roepen 'krachtig te streven naar de vervulling van de vacature'. Deputaten ontraden ook dit. Bijvoeglijke naamwoorden versterken de al aanwezige wil niet om te komen tot een justitiepredikant. Het amendement wordt met 8 stemmen voor en 3 onthoudingen verworpen.

De voorgestelde besluiten 1, 2 en 4-6 worden met algemene stemmen genomen. Besluit 3 wordt genomen met 35 stemmen voor en 1 onthouding.

Artikel 132

10-10-2008

Benoeming deputaten voor de relatie kerk en overheid

Op voordracht van het moderamen benoemt de synode de volgende deputaten voor de relatie kerk en overheid:

<i>primi</i>	<i>afredend</i>	<i>secundi</i>
R. de Boer, Kampen	2017	B. Luiten, Zwolle
A.L.Th. de Bruijne, Kampen	2017	T. Stelpstra, Beilen
B. Kamsteeg, Barendrecht	2017	P.P.H. Waterval, Hoogland
B. Koelewijn (s), Rijssen	2011	
Mevr. M. Koole, Amsterdam	2014	
H.E. Nieuwenhuis, Ermelo	2014	
J. Haveman, Hattem	2011	
A. de Snoo, Leiden	2011	